

TULEVAISUUS TEHDÄÄN LUOVALLA OSALLISTAMISELLA

Valdemar Kallunki

Kyky tuottaa uutta on yksi halutuimpia ominaisuuksia. Ihmisillä on kulttuurin alkuhämäristä asti ollut sekä halu erottua muista että kokea yhteyttä. Luovuus on ollut keino värittää elämää ja tehdä siitä mielekästä, yhdessä tai erikseen. Tiede, taide ja talous ovat olleet luovuuden päänäyttämöitä.

Klassinen tarina luovuudesta sisältää näkijän, joka ymmärtää enemmän ja aikaisemmin, yleensä omassa yksinäisyydessään. Yksinäinen näkijä saa vähitellen muut puolelleen. Tästä sankaritarinasta kumpuaa yksi luovuuteen liittyvä harhakuva: uskomus luovuuden ja rajattoman vapauden yhteydestä. Talousnobelisti Bengt Holmströmin sanoin: ”Luovuus syntyy haasteista, rajoituksista ja kysymyksistä.”

Uuden luominen on yhä useammin ryhmätyötä. Se on myös osallistamista. Yksittäisen ilmiön haltuunotto edellyttää usein joukkoa eri alojen asiantuntijoita. Kapea-alaisuus johtaa osaoptimointiin, jossa yksittäinen saavutus tuotetaan kustannuslaskelmasta ulos jääneillä osilla tappioita. Mitä monimutkaisemmassa todellisuudessa elämme, sitä suuremman merkityksen saa sekä asiantuntijoiden että kansalaisten osallistaminen.

Mitä on sitten luova osallistaminen? Luova osallistaminen ottaa lähtökohdakseen sen, että yksittäisellä asiantuntijalla tai asiantuntijaryhmällä on rajallinen näkökulma todellisuuteen. Luova osallistaminen on erilaisuuden yhteen saattamista. Tarvitsemme asiantuntijoiden, kansalaisten, eri alojen yrittäjien ja syrjäytyneiden näkökulmia, jotta kehittämistoimintamme tuottaisi uutta.

Ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteissa korostuu alueellinen vaikuttavuus. Osallistaminen on väline tämän tavoitteen mukaisen muutoksen tuottamisessa. Se ei ole patenttiratkaisu kaikkeen uuden luomiseen mutta merkittävä

lähtökohta luoville aloille. XAMK:n luovien alojen tarina on alueelle ja maailmalle levittäytymistä.

Useimmat tulevaisuustutkijat ja teknologianäkijät uskovat meneillään olevaan tekoälyvallankumoukseen. Tekoäly korvaa jo asiantuntijuuteen perustuvaa työtä. Osaamisvaatimukset kasvavat. Tekoälystä tulee ainakin ensin ihmisen työskentelyä tukeva kumppani.

Luovuus on olennainen osa tulevaisuuden työn ja osaamisen kehittämistä. Tekoälyä täydentävät työtehtävät edellyttävät nimittäin sellaisia taitoja, jotka ovat tekoälyn vaikeasti saavutettavissa. Nämä taidot ovat lähellä luovuutta ja luovaa osallistamista: inhimillinen ja monipuolinen kommunikointi, intui­tion hyödyntäminen, luovuus sekä kulttuurin ja ihmisten toiminnan ymmärtäminen.

Luovuus ja luova osallistaminen ovat ihmisen luovuttamattominta kenttää. Ihmisen elämämaailmaa ymmärtävää ja luovuutta hyödyntävää kokemusta koneen on vielä vaikea tuottaa. Puhuessamme toistemme kanssa ja osallistuessamme tuotamme usein tahtomattammekin uusia merkityksiä.

XAMK:n luovat alat toimii hyvinvoinnin ja digitalisaation risteyskohdassa. Luovien alojen roolina on vahvistaa erilaisten ihmisten ja osaajien vuorovaikutusta. Ihmisten kohtaamisella tapahtumissa, seminaareissa tai satunnaisemmissa tapaamisissa voidaan tukea alueen aktiivisuutta. Hyödynnämme niin perinteisiä luovia aloja kuin koko inhimillistä luovuutta laajassa merkityksessä. Kestävää yhteiskuntaa ei voida tuottaa vain taloudellisen tuottavuuden näkökulmasta. Ihmisten osallisuus paikallisesta toiminnasta ja koko yhteiskunnasta on avain kehitykseen.

